

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. VI. Romana legitimæ de Albericis. An relicta filio masculos sola legitima de jure debita, atque institutis hæredibus filiabus, istæ faciant numerum, & partem ad earum favorem, non obstante ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

à præcedenter firmatis in eadem causa coram *Al-dobrandino* (qui postea fuit *Clem.VIII.*) impress. *decis. 266. par. 1. d'everforum*, deciditur, ut istæ portiones augere debeant patris, vel matris hæreditatem, ideoque cadant sub fideicommissio.

In posterioribus autem decisionibus revocatoriis, admittitur conclusio tanquam vera, sed declaratur, ut procedat quatenus urgeat, ac duret ratio, vel favor agnationis, cui innixum est Statutum *Ur-bis cap. 141.* ex cuius dispositione in dictis decisionibus coram *Coccino* firmatur huiusmodi portio-num accretio ad favorem fideicommissi, quodque propterea dicta ratione cessante, non debeat Statutum suam facere operationem juxta *consil. 10. Gabr. lib. 1. cum aliis in Romana supplementi legitima coram Cerro decis. 267. par. 9. rec. & in alia supplementi legitima 24. Martii 1659. coram eodem*, cum quibus proceditur.

Mihi licet scribenti pro *Cornelia* succumbente, posteriores resolutiones placuerunt, atque probabiles vise sunt, ideoque consului concordiam; Non tamen placuit earum ratio sed fundamentum, cum in hac parte procedi videatur cum æquivoco pro meo iudicio claro, etiam in dictis decisionibus *Coc-cini*, quæ mihi nunquam placuerunt; Eundemque scio fuisse sensum antiquorum Curialium tunc temporis, ut plures ex senioribus mihi retulerunt.

Proceditur etenim cum terminis Statuti *141.* atque in hoc versatur æquivocum; Ut enim *supra disc. 1.* & in aliis præcedentibus, ac etiam alibi pluries advertitur, in Urbe duo habemus Statuta; Unum quod juxta modernam impressionem est in dicto *cap. 141.* aliàs juxta antiquam in *cap. 82.* Et alterum, quod juxta modernam, est *cap. 145.* & juxta antiquam *83.* In primo autem agitur de casu, in quo parens decedat, nulla relicta prole masculina, sed solum fœminina, eique licentia, seu facultas datur favore agnationis inlituendi agnatos transversales, relicta congrua dote uni, vel pluribus filiabus paterno iudicio acquiescere debentibus, quamvis dos esset minor legitima, dummodo sit congrua ex *deductis dicta decis. 267. p. 9. rec. & in aliis*, sed per hoc fœmina non efficitur extranea, quoniam remanet sua, ideoque dos succedit loco legitime, quam Statutum non tollit in totum, sed tantum minuit ad limites congruitatis, unde propterea merito illud plus, quod supra congruitatem remanet ad complementum legitime, utpote à Statuto condonatum patri in gratiam agnationis, in ejus hæreditate remanet subiectum dispositioni, quæ agnationis favore concepta est; Ideoque ubi post terminatam agnationem fideicommissum haberet tractum successivum ad favorem cognatorum, vel extraneorum, non exinde fœmina, jam valide, ac perfecte exclusa prætere potest reintegrationem ex cessante causa; Tum quia Statutum est simpliciter exclusivum, ideoque receptum est reintegrationem non intrare, nisi quando explicitè, vel implicitè illa demandetur ut in sua materia *sub tit. de success.* Tum etiam quia regula ut cessante causa, cesset effectus, inter plures limitationes, illam præcipuè patitur, quando effectus est jam consummatus, ad eum ut sufficiat causam extitisse ex *deductis per Tirrag. ad hanc reg. limit. 12. Rot. apud Mansic. dec. 131. numer. 4.* & communiter quoniam etiam in casu Statuti exclusivi filii propter filium, isto postea decedente cum herede extraneo non per hoc fœmina reintegratur, dum sufficit exclusionis effectum jam perfecte consummatum esse.

Neque attentis terminis istius Statuti intrat inspectio an portio fœminæ exclusæ, accrescat mas-

culo, excludenti; Sive altera quæstio super numero, vel parte, dum his terminis retentis, præsupponitur non existentia masculorum descendendum, atque fœmina non efficitur extranea, sed remanet sua.

Cum igitur in hac facti specie, ex matre fuissent superflites filius masculus, & duæ filie fœminæ, hinc proinde prorsus improprii remanent dicti termini Statuti *141.* cum potius versaremur in terminis alterius Statuti *145.* per quod in arbitrio masculorum positum est fœminas numerare, vel non numerare, eisque eligentibus non numerare, quia nempe nil referat (ut in præsentem) dum tam numerando, quam non numerando, æqualiter est triens, ex quo fœmina habetur pro extranea, ac si non esset in rerum natura, ideoque nulla superest ratio, cur fœminarum portiones remanere debeant in hæreditate parentis, illamque augere, cum ita fingatur quod masculus fuerit solus.

Et quamvis ego scribens more Advocati dederem conclusionem resultantem ex textu in *l. 1. §. 1. quibus ff. de leg. 3.* de qua cæteris relatis in dictis decisionibus coram *Coccino*, ut scilicet filius gravari possit in eo, quod per parentem potest ei auferri, cum tunc in eo dicatur honorari, & consequenter possit gravari, istumque ex auctoritate dictarum decisionum dicebam esse casum, in altera recepta conclusione, quod testator volens, potest fœminam à Statuto effectam extraneam, & consequenter eamque suitati restituere, atque ita facere cessare statutariam dispositionem; Attamen ponderabam quod ista est facultas, quam lex morientis tribuit ad gratificationem filii fœminæ aliàs exclusæ ut ei illud commodum inferat, non autem ad proprium lucrum, ut scilicet id quod fœminæ non datur, masculo auferatur, ut remaneat in ejus libera hæreditate, quam sub fidei commissi vinculo relinquit etiam filii, & descendentes, qui in hac parte considerantur potius tanquam extranei, quam tanquam filii in ratione Statuti exclusivi; Et consequenter reflectendo ad veritatem, mihi videbatur quod ista conclusio in suo casu vera, ad rem non esset adaptabilis.

ROMANA

LEGITIMAE

DE ALBERICIS

PRO

CONSTANTIA

CUM

FRANCISCO ALBERICIO FRATRE

Votum arbitramentale.

An relicta filio masculino sola legitima de jure debita, & inlitutis hæredibus filiabus, istæ faciant numerum, & partem ad earum favorem, non obstante Statuto exclusivo, adeo ut masculus habeat solum ejus portionem de jure communi competentem. Vel potius obtineat integram tertiam, fœminis non numeratis, nec admissis.

SUMMARIUM.

- ¹ *Alii series.*
- ² *Statutum exclusivum procedit ab intestato, non autem condito testamento.*

- 3 *Utilem masculi sit integrum triens, quamvis foemina sit instrua.*
 4 *Legitima est tertia ejus, quod quis habiturus esset ab intestato.*
 5 *De eadem conclusione, de qua num. 3.*

DISC. VI.

MARGHARITA Dona de Albericis, cujus mentio habetur *sub tit. de fidei commissis, disc. 43.* quatuor habens filios, Franciscum scilicet masculum, Constantiam viduam, & duas Moniales; In testamento factis dd. Monialibus, quibusdam legatis, atque relicta Francisco ea legitima, quam solum de necessitate relinquere tenebatur, hæredem universalem instituit Constantiam, inter quam, & Franciscum fratrem, orta controversia super legitime quantitate; Cum ea benevolè compromissa esset in Advocatum Francisci, & in me Advocatum Constantie circa initia professionis, deputando in casu discordiæ insignem I. C. Andosillam in tertium; In congressu desuper habito, mihi planum videbatur, ut legitima ad normam juris communis esse deberet in sola quarta parte trientis, non obstante Statuto Urbis 145, per quod foemina, non masculo volente, non numerantur, atque reputantur extraneæ, quoniam id procedit ab intestato, vel etiam condito testamento, quod sit compatibile cum Statuto, secus autem ubi accedit testamentum incompatible, cum possit testator foeminas à Statuto extraneas effectas, facere suas, atque sinitati reintegrare exiis, quæ, cæteris relatis habentur apud Greg. & add. dec. 318. dec. 110. num. 9. & dec. 175. num. 1. & seqq. par. 7. & læpius, ut etiam pluries in præcedentibus insinuat.

His tamen non obstantibus, Alii duo in contrario voto fuerunt, quod prævaluit, ideoque masculus integram tertiam obtinuit; Negligendo siquidem dictum ratiocinium, processerunt cum solis auctoritatibus, de quibus apud *Græ. discip. 676. num. 51. & Rot. apud Pannam dec. 1248. & dec. 1. & 5. & 74. post Merlin. de legit.*

Quamvis autem casus non dederit invenire auctoritates, vel decisiones in contrarium, Attamen ego persistebam in mea opinione, neque dictæ auctoritates captivabant intellectum, quoniam licet pro ratione decidiendi deducatur regula in suo casu vera, ut legitima dicatur tertia pars ejus, quod quis habiturus est ab intestato, & consequenter quod sicuti ab intestato Franciscus masculus totam hæreditatem habuisset, ita totius tertiam partem pro legitima haberet; A tamen advertebam id rectè procedere, retentis terminis Statuti, quibus attentis foemina reputatur extranea, secus autem cessante Statuto per contrariam dispositionem testamentariam, cum tunc videatur fieri reversio ad jus commune, atque aliàs daretur quod parens non possit filiabus gratificari, easque sinitati restituere, quod est falsum.

Adhuc tamen occasio non dedit id particulariter, ac formiter disputare, solumque expertus sum in causa, de qua supra *disc. 4.* quod cum ego pro argumento ad favorem masculi contra sororem deducerem istam conclusionem cum dictis auctoritatibus comprobata, ea tamen habita non fuit in consideratione, ideoque ubi formiter de hoc agendum esset, atque expressè, vel adminiculativè constrahebat voluntate parentis derogandi Statuto, ac foeminas restituendi sinitati, dicta conclusio videtur periculosa, neque de facili in judicando vel consu-

Card. de Luca P. III. de Hæred.

lendo pro meo sensu admittenda; Bene tamen circumspicte procedendum est in admittendo dictum recessum à Statuto, ac restitutionem sinitati, cum id malè ex simplici modico legato factò filiabus, & ex clausulis, quæ ex Notariorum imperitia ad quandam majorem cautelam apponi solent, deducatur, ut supra *disc. 3.* advertitur, cum revera repugnet utraque ratio naturalis, & legalis, dando dispositioni operationem de directò contrariam voluntati.

ROMANA
DOTIUM.

Responsum ad petitionem Magnatis.

Quomodo detrahendæ sint dotes, quæ per Statutum exclusivum demandantur foeminis à successione exclusis, an scilicet antè, vel post legitimam masculorum, vel ex eadem.

SUMMARIUM.

- 1 *In terminis juris communis ista questio non intrat.*
- 2 *Et quando etiam intret, & super quo.*
- 3 *Quid de dote ad terminos Statuti Urbis 145.*
- 4 *Quando dos succedit loco legitime, detrahatur de ipsa legitima.*
- 5 *Ita pariter si non succedit, sed masculi numerent foeminas.*
- 6 *Quid ubi eas non numerent.*

DISC. VII.

Magnate consilium super dicto quæsito petente, an scilicet, & quomodo foeminarum dotes à Statutis exclusivis demandatæ, detrahendæ sint, pro masculorum legitima regulanda; Respondi decisionem pendere à natura, seu qualitate Statuti; Si enim illud non facit foeminam extraneam, quia nempe eam excludat sub conditione dotis, quæ tanquam causa principalis exclusionis succedat loco legitime, et usque naturam habeat, & tunc quia planum est foeminas facere numerum, & partem in legitima, solaque Statuti exclusivæ operatio est circa reliquam intestatam successione, idcirco hæc inspectio non intrat, quoniam dos detrahatur ex propria ipsius foeminae portione, quatenus ista congruam dotem adæquet.

Cadente quæstione in casu inæqualitatis, vel inadæquationis, quæ in majori, vel in minori quantitate contingere potest, In majori scilicet ubi legitima non sufficit ad dotem congruam, quam ex reliquo asse supplere oporteat juxta ea, quæ habentur in sua materia *sub tit. de dote*, & tunc id nil influit ad casum hujus quæsti; In minori verò, dupliciter contingere potest, quia scilicet pater vivens cum subsequuto matrimonii effectu constituerit congruam dotem, quam eventus docet de tempore mortis ejusdem patris esse minorem legitima, cujus tamen supplementum denegatur, quia sufficit foeminam esse congruè dotatam, juxta ea, quæ habentur in dicta sua materia *sub tit. de dote disc. 144.* & in aliis.

Vel quod agatur de filiabus Magnatum juxta unam opinionem, de qua *eod. disc. 145.* Aut quod

De LUCA
de
stamentis
et c.
VI
9